

Skogsnäringens betydelse för välfärden

Sammanfattning

I den här rapporten belyser Industriarbetsgivarna skogsnäringens betydelse för välfärden. Hur betydelsefull en bransch eller industri är för ett land beror bland annat på hur stort produktions- och exportvärde som skapas och hur många som sysselsätts. Dess regionala betydelse och bidrag till en balanserad utveckling i landet är också av vikt. En aspekt som fått en allt större betydelse över tid är branschens roll i att uppnå olika miljö- och klimatmål samt FN:s 17 mål för hållbar utveckling i Agenda 2030. Under senare tid har frågan om självförsörjning intensifierats, både till följd av pandemin och Rysslands invasion av Ukraina, och är således ytterligare ett perspektiv som bör belysas.

Utifrån dessa aspekter är det tydligt att skogsnäringen sammantaget är av stor betydelse för Sverige. Till skogsnäringen räknar vi förutom trävaru-, massa- och pappersindustrin även in skogsbruket. Bland annat **sysselsätter** skogsnäringen omkring 120 000¹ personer, vilket motsvarar drygt 2 procent av det totala antalet sysselsatta i hela ekonomin. Flest antal sysselsatta är det i massa- och pappersindustrin.

Av de totalt 120 000 anställda är cirka 40 000 direkt sysselsatta med industrins egna produkter och 80 000 indirekt sysselsatta. De direkt sysselsatta är de personer som arbetar med den faktiska slutproduktionen av skogsnäringens produkter, det sista steget i förädlingskedjan. De indirekt sysselsatta är de personer som möjliggör slutproduktionen genom att leverera insatsvaror och insatstjänster till företag i skogsnäringen som står för slutproduktionen. De indirekt sysselsatta är alltså

Skogsnäringens betydelse för välfärden är framtagen av Industriarbetsgivarna och Skogsindustrierna, författad av Kerstin Hallsten och Joel Jensen. Rapporten utgör en del av en serie rapporter om basindustrins betydelse för det svenska samhället.

Industriarbetsgivarna är arbetsgivarorganisationen för stål-, metall-, gruv-, massa-, pappers-, sågverks-, byggnadsämnes- och buteljglasindustri samt svetsmekanisk industri. Industriarbetsgivarna företräder nära 1 000 medlemsföretag med cirka 90 000 anställda. **Skogsindustrierna** företräder företag inom massa-, pappers- och den trämekaniska industrin. Med siktet inställt på att driva tillväxt i världens bioekonomi är vår uppgift att stärka företagens konkurrenskraft och verka för en ökad användning av skogsbaserade produkter. I verksamheten ingår Svenskt Trä och sekretariatet för BioInnovation.

 INDUSTRI
ARBETSGIVARNA

 Skogs
Industrierna

¹ Beräknat utifrån den senaste Input-Output-statistiken (I/O) från 2019, se appendix för mer information.

underleverantörer till de i skogsnäringen som säljer slutprodukterna. Många av de indirekta jobben skapas inom skogsbruk, transportföretag och företag som tillhandahåller kontorstjänster.

Varje jobb inom skogsnäringen skapar alltså nästan två ytterligare jobb inom andra branscher och inom branschen självt. Detta är mycket i relation till andra branscher. Den så kallade multiplikatorn för sysselsättningen är drygt 3. Multiplikatorerna inom skogsnäringens branscher varierar. Flest antal indirekta jobb skapas inom massa- och pappersindustrin, vars multiplikator är 3,5. Detta är den näst största multiplikatorn inom hela näringslivet. Det höga antal indirekt sysselsatta och den därmed höga multiplikatorn följer av att produktionen kräver mycket insatsvaror och transporttjänster, vilket levereras av andra branscher och andra företag inom den egna branschen.

Skogsnäringen producerar, direkt och indirekt, varor till ett **förädlingsvärde** som uppgår till omkring 120 miljarder kronor (värdet på slutprodukten minus värdet på insatsprodukter) vilket motsvarar knappt 2,5 procent av Sveriges BNP. Störst förädlingsvärde skapas inom massa- och pappersindustrin.

För varje krona förädlingsvärde som skapas direkt av ett företag inom skogsnäringen skapas indirekt 1,5 kronor inom andra branscher och andra företag inom den egna branschen, vars produkter är nödvändiga för att företaget i fråga ska kunna producera sin slutprodukt. Den så kallade multiplikatorn för förädlingsvärdet är 2,5. Sågverksindustrin har den största multiplikatorn inom skogsnäringen men massa- och pappersindustrin producerar störst förädlingsvärde.

Skogsnäringen, och speciellt skogsindustrin, exporterar det mesta av det som produceras. Skogsnäringen exporterar knappt 85 procent av branschens producerade förädlingsvärde. Under 2021 exporterade skogsnäringen varor till ett värde av drygt 167 miljarder kronor. Det är 23 miljarder, eller cirka 15 procent, mer än under 2020. Skogsnäringens export av varor motsvarade 2021 drygt tio procent av Sveriges totala varuexport².

Nettoexporten, där importvärdet dras av från det totala värdet av exporten, visade 2021 ett överskott på knappt 123 miljarder kronor. Att vi har ett sådant stort överskott är sannolikt en följd av att Sverige under lång tid har haft en god tillgång till träråvara, vilken framgångsrikt har förädlats i skogsindustrin.

Förutom att den svenska skogen bidrar till Sveriges produktion och sysselsättning spelar skogen en viktig roll för människans välbefinnande och främjar bland annat turism, jakt och fiske samt bär- och svamplockning.

Skogsnäringens verksamhet är spridd runt om i Sverige och är på så vis av **stor regional betydelse**. I Västernorrland, Gävleborg, Värmland och Jönköping står skogsnäringen för upp till 12 procent av förädlingsvärdet och cirka sju procent av antalet sysselsatta. Dessa sysselsatta inom skogsnäringen står för cirka sju procent av nyss nämnda regioners

² Att exportvärdet är högre än förädlingsvärdet beror på att exportvärdet är ett bruttovärde, det vill säga värdet av insatsprodukterna är inte borträknat. En annan skillnad mellan data är att den indirekta exporten inte medräknas i handelsdata.

skatteintäkter. Om alla skatteintäkter från arbetsinkomst inom skogsnäringen i dessa regioner skulle användas till att finansiera offentliga tjänster skulle skogsnäringen bidra till att finansiera cirka 2 400 till 27 000 jobb³ inom offentliga sektorn i respektive region. För riket som helhet står skogsnäringen för drygt två procent av alla skatteintäkter från arbetsinkomster. Skatteintäkterna motsvarar fler än 32 000 tjänster inom offentlig sektor.

Skogsnäringen påbörjade redan på 1970-talet ett systematiskt **klimatearbete** för att minska utsläppen till vatten och luft. Förutom att branschen arbetar aktivt med att minska den egna klimatpåverkan bidrar den växande skogen med att binda koldioxid. Enligt en rapport från Skogsindustrierna⁴ bidrar skogen och skogens produkter varje år till att minska Sveriges klimatbelastning med omkring **94** miljoner ton koldioxid⁵. Det kompenserar för hela Sveriges klimatutsläpp två gånger om.

Skogsnäringen gör slutligen att Sverige är **självförsörjande** vad gäller råvaror från skogen.

Skogsindustrin under pandemin

Den huvudsakliga analysen i den här rapporten utgår från den senaste Input-Output-statistiken, vilken enbart redogör för fram till 2019. Dessvärre missar därför den statistiken inverkan som pandemin hade på skogsindustrin. Nationalräkenskaperna och företagens ekonomi ger förvisso bra indikatorer men det fångar inte den typ av effekt som vi särskilt är intresserad av i denna rapport.

Skogsindustrin påverkades, likt de flesta industrier, av en initial nedgång i efterfrågan men därefter steg efterfrågan dramatiskt redan under 2020 och exportvärdet för trävaror ökade med 11 procent från föregående år. Det bör jämföras med total varuexport som föll med sex procent. För pappers- och massaindustrin var den sammantagna effekten av pandemin under 2020 negligerbar. 2021 blev ytterligare ett starkt år, trots fraktproblem och stigande elpriser. Svenska sågverk slog produktionsrekord under en period där priserna steg snabbt. Exportvärdet för massa steg med 20 procent medan det sjönk med sju procent för papper och kartong, trots stigande priser. Den sistnämnda utvecklingen hänger samman med nedstängning av pappersbruk och minskad produktion av grafiskt papper. Sammantaget förväntar vi oss att I/O-statistiken för 2021 uppvisar högre siffror än för 2019 och särskilt för förädlingsvärdet till följd av den ökade prisnivån. Nationalräkenskaperna för 2021 (se Figur 1), visar också att sysselsättningen har ökat med omkring 5 000 personer sedan 2019.

Många sysselsätts av skogsnäringen

En central del i en analys av en branschs betydelse för ett land är att veta hur många som faktiskt sysselsätts av branschen på ett eller annat sätt. Det låter enkelt att sätta en siffra på hur många som arbetar inom exempelvis skogsnäringen. Men faktum är att Statistikmyndigheten (SCB) använder sig av flera olika begrepp av antalet arbetare och även flera olika undersökningar som mäter sysselsättning på olika sätt.

³ Se appendix för beskrivning av metoder.

⁴ Rapport: "Vi måste se skogsbrukets hela klimatnytta".

<https://www.skogsindustrierna.se/aktuellt/nyheter/2022/04/vi-maste-se-skogsbrukets-hela-klimatnytta/>

⁵ Genomsnitt för åren 1990-2020

Enligt Företagens ekonomi var 71 557 personer anställda inom skogsnäringens alla bolag 2019. Nationalräkenskaperna (NR) inkluderar även egenföretagare liksom svart arbetskraft. Enligt NR var 100 900 personer sysselsatta inom skogsnäringen år 2019. Under 2021 var i genomsnitt 105 500 personer sysselsatta i näringen enligt NR.

En annan typ av statistik kommer från SCB:s Input-Output statistik. I denna tas ett totalt antal sysselsatta fram utifrån begreppen direkt sysselsatta och indirekt sysselsatta. Statistiken försöker fånga hur många som är sysselsatta kopplat till en branschs slutprodukt. Antalet totalt sysselsatta som är kopplade till skogsnäringens slutproduktion var **118 299** personer under 2019, vilket är det senaste året då Input-Output-statistik publicerades.

Inom skogsnäringens branscher är flest sysselsatta inom skogsbruket enligt NR. När man istället räknar med de direkta och indirekt sysselsatta enligt I/O-statistiken blir massa- och pappersindustrin mer än fyra gånger så stor som skogsbruket (se Tabell 2). Hur många som sysselsätts, och vilken av skogsnäringens branscher som är störst, beror alltså helt på vilken statistik som används.

Till skillnad från "Sysselsatta" och "Anställda", där bara skogsnäringens företag ingår är kolumnen "Totalt sysselsatta" alla som arbetar i värdekedjan för produktion av skogsnäringens slutprodukter. I "Totalt sysselsatta" ingår de direkt sysselsatta vilket är de personer som arbetar med den faktiska slutproduktionen av skogsnäringens produkter, det sista steget i förädlingskedjan. Dessutom ingår de indirekt sysselsatta i totalt antal sysselsatta. Med indirekta menas alla de personer som möjliggör slutproduktionen genom att leverera insatsvaror och insatstjänster till företaget i skogsnäringen som står för slutproduktionen. De indirekt sysselsatta är alltså underleverantörer till de företag inom skogsnäringen som står för slutproduktionen. Här ingår bland annat underleverantörer av skogsråvaror, utrustning till maskiner och underhållstjänster. Även exempelvis inköpta administrativa och försäljningstjänster kan ingå bland de indirekt sysselsatta. De indirekt sysselsatta arbetar till stor del inom andra branscher än skogsnäringen. En del av de indirekt sysselsatta kommer dock från den egna branschen när företagen levererar insatsvaror till varandra, till exempel om ett sågverk har levererat grovsågat virke för vidare bearbetning på ett annat sågverk inom samma bransch. Totalt antal sysselsatta är alltså de som är sysselsatta i skogsföretaget i sig och de som sysselsätts indirekt i andra skogsföretag och andra branscher som underleverantörer till skogsföretaget.

Tabell 1. Anställda och sysselsatta enligt FEK (2019) och NR (2019 och 2021)

	Anställda (FEK)	Sysselsatta (NR) 2019	Sysselsatta (NR) 2021
Skogsbruket	14 905	41 100	44 800
Sågade trävaror	28 223	33 300	34 400
Massa och papper	28 429	26 500	25 800
Summa	71 557	100 900	105 500
Andel av sysselsatta	2,4%	1,97%	2,05%

Tabell 2. Sysselsatta enligt FEK och NR (2019), Input-Output-tabellerna (2019)

	Anställda (FEK)	Sysselsatta (NR)	Direkt sysselsatta	Indirekt sysselsatta	Totalt sysselsatta	Multiplikator (totalt/direkt)
Skogsbruket	14 905	41 100	5 304	7 624	12 040	2,27
Sågade trävaror	28 223	33 300	13 172	21 923	36 509	2,77
Massa och papper	28 429	26 500	20 133	44 557	69 751	3,46
Summa	71 557	100 900	38 610	74 104	118 299	3,06
Andel av sysselsatta	2,4%	1,97%			2,3%	

Anm. Andel av sysselsatta beräknas som respektive statistikkälla i relation till sig själv.

I dagsläget finns det alltså bara Input-Output-data fram till 2019. Av skogsnäringens totalt sysselsatta på 118 000 personer var 38 600 direkt sysselsatta med att producera slutprodukter i skogsnäringen (se Figur 1). Resterande 74 100 var indirekt sysselsatta i den bemärkelsen att de möjliggör slutproduktionen i skogsnäringen men de arbetar inte i direkt anslutning till slutproduktionen. Förutom de direkt anställda i slutproduktionen inom skogsnäringen skapar alltså skogsnäringen mer än 74 000 jobb bland underleverantörer.

Multiplikatorn hög

När företag eller branscher producerar sin slutprodukt skapas efterfrågan, sysselsättning och produktion i andra branscher, oftast för att deras produkter eller tjänster är en insatsvara i produktionen. Hur mycket sysselsättning eller produktion som skapas i andra branscher mäts oftast via branschens multiplikator.

Multiplikatorn för sysselsättningen är kvoten mellan totalt sysselsatta och direkt sysselsatta. Denna uppgick 2019 till 3,06 för skogsnäringen. Det betyder att för varje direkt sysselsatt i skogsnäringen skapas indirekt 2,06 fler jobb inom andra företag som levererar till det företaget som står för slutproduktionen. Varje jobb inom skogsnäringen skapar alltså drygt två ytterligare jobb inom andra branscher och inom branschen självt.

Massa och pappersindustrins multiplikator är störst av de olika näringarnas multiplikatorer (se Tabell 2). Massa- och pappersindustrin har även den nästa högsta multiplikatorn inom hela näringslivet. Detta betyder alltså att fler underleverantörer sysselsätts per direkt sysselsatt i den branschen. Detta skulle kunna bero på att massa- och pappersindustrin använder avancerade processer med många insatsprodukter och insatstjänster. Exempelvis används kemikalier i papperstillverkningen, dessa utgör enligt [SkogsSverige](#) åtta procent av råvaruanvändningen vid papperstillverkning. Skogsbruket har den lägsta multiplikatorn av skogsnäringens branscher, vilket dock fortfarande är topp 20 inom hela näringslivet. Det beror på att skogsbruket till stor del producerar insatsvaror till andra branscher istället för att själv producera slutprodukter.

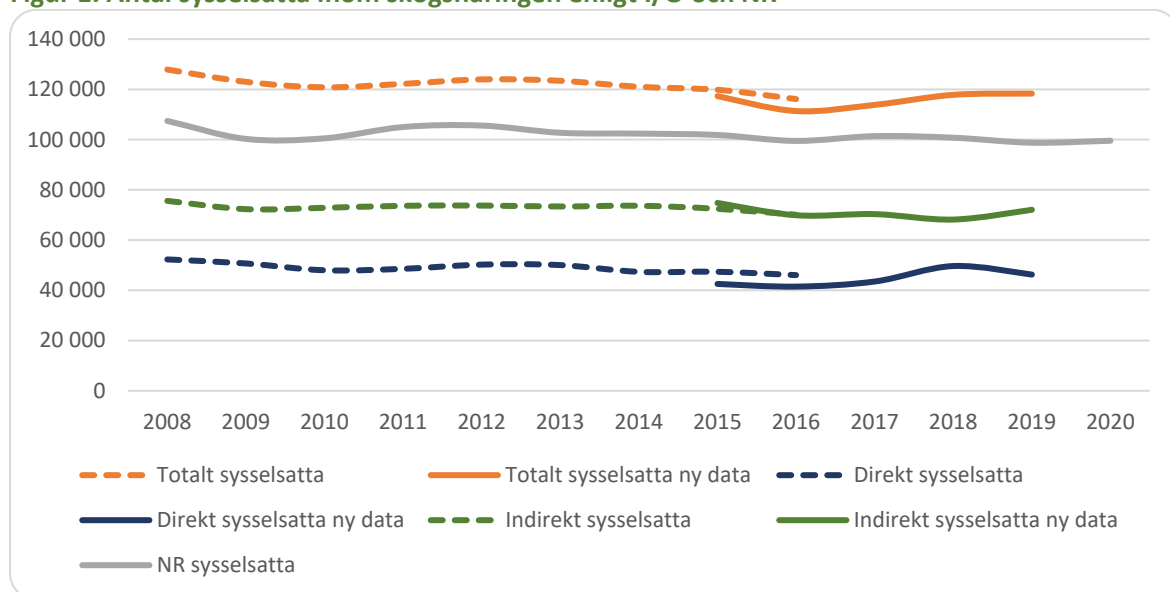
Viss minskad sysselsättning över tid

Sett över tid har sysselsättningen inom skogsnäringen varit relativt stabil sedan 2008 och endast minskat marginellt (se Figur 1). SCB har reviderat I/O tabellerna för åren 2015 till 2019, vilket redovisas som heldragna kortare linjer i figurerna nedan. SCB:s reviderade

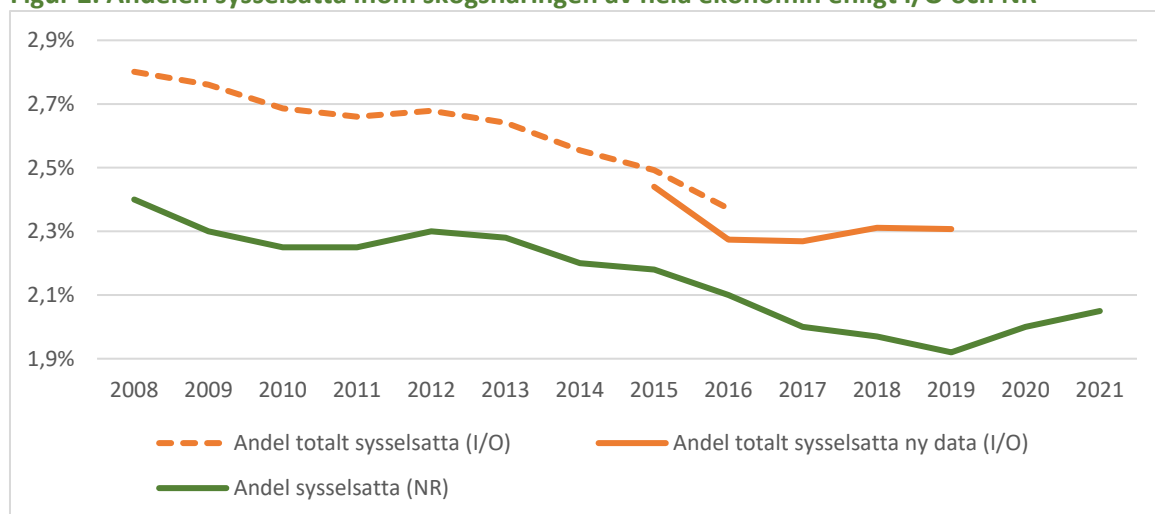
sysselsättningsstatistik ligger relativt nära den gamla I/O statistiken. NR och I/O följer varandra relativt väl men på olika nivåer.

Totalt sysselsatta (direkt och indirekt) inom skogsnäringen, som andel av hela ekonomin, har under perioden minskat från 2,8 procent till ungefär 2,3 procent 2019. Eftersom det totala antalet sysselsatta inom skogsnäringen legat relativt stabilt under perioden beror minskningen inte på att färre arbetar inom skogsnäringen utan snarare på att fler människor är sysselsatta inom andra branscher än tidigare. Enligt nationalräkenskaperna var skogsnäringens andel av sysselsättningen i hela ekonomin knappt två procent år 2019. Under 2021 ökade sysselsättningen med nästan 5 000 personer, jämfört med 2019, och andelen av sysselsättningen i hela ekonomin steg till drygt två procent.

Figur 1. Antal sysselsatta inom skogsnäringen enligt I/O och NR



Figur 2. Andelen sysselsatta inom skogsnäringen av hela ekonomin enligt I/O och NR



Skogsnäringen skapar stort värde

På samma sätt som för sysselsättningen går det att analysera hur stort förädlingsvärde som skapas direkt och indirekt inom skogsnäringen. Direkt förädlingsvärde är produkter som skapas av skogsnäringens direkt sysselsatta. Indirekt förädlingsvärde är istället de produkter och insatsvaror som skapas i värdekedjan och uppstår som en följd av efterfrågan på skogsnäringens produkter. Det totala förädlingsvärdet är alltså det värde som skapas i skogsföretaget i sig samt det värde som skapas indirekt i andra skogsföretag och andra branscher då de levererar insatsvaror respektive tjänster till skogsföretaget. Återigen är det tydligt att skogsnäringen bidrar till en ökad efterfrågan på insatsprodukter från andra branscher och företag i branschen, då det indirekta förädlingsvärdet till och med är större än det direkta förädlingsvärdet.

Sågverken skapar stort förädlingsvärde i andra branscher

Förädlingsvärdets multiplikator var 2,6 år 2019, vilket betyder att för varje krona förädlingsvärde som skapas direkt inom skogsnäringen skapas indirekt 1,6 kronor, inom andra branscher knutna till skogsnäringen. Till skillnad mot sysselsättningen är det sågverken som har den högsta multiplikatorn när det kommer till förädlingsvärdet. Det betyder att varje direkt sysselsatt i sågverken skapar en större efterfrågan på produkter inom egna och andra branscher. Produktionen hos underleverantörer, alltså den indirekta produktionen, skapas i ungefär samma branscher som den indirekta sysselsättningen, det vill säga i skogsbruken och i transportbranschen. Även när det gäller det värde som skapas i skogsnäringen av att de är underleverantörer till andra branscher är det samma som för sysselsättningen.

Tabell 3. Förädlingsvärde (FV) enligt Input-Output-tabellerna (2019) och enligt NR (2019 och 2020), miljarder

	Direkt FV (I/O)	Indirekt FV (I/O)	Totalt FV (I/O)	Multiplikator	FV 2019 (NR)	FV 2020 (NR)
Skogsbruket	4,7	5,8	10,5	2,2	36,7	27,5
Sågade trävaror	9,1	20,8	29,9	3,3	23	17,7
Massa och papper	32,4	47,4	79,8	2,5	42,7	30,8
Summa	46,2	74	120,2	2,6	102,4	100,7
Andel av totalt FV			2,7%		2,9%	2,3%

Störst förädlingsvärde skapas i massa- och pappersindustrin

I Figur 3 nedan visas utvecklingen av förädlingsvärdet som produceras inom skogsnäringen under perioden 2008 till 2019. Det totala förädlingsvärdet inom skogsnäringen har under perioden ökat från strax över 100 miljarder 2008 till nästan 120 miljarder 2019. Förädlingsvärdet har alltså ökat med cirka 20 procent på drygt tio år, det vill säga omkring 1,7 procent per år. Det direkta förädlingsvärdet ökade med 2,3 procent medan det indirekta ökade med en procent per år. I hela näringslivet var uppgången i direkt och indirekt förädlingsvärde drygt 4 procent per år.

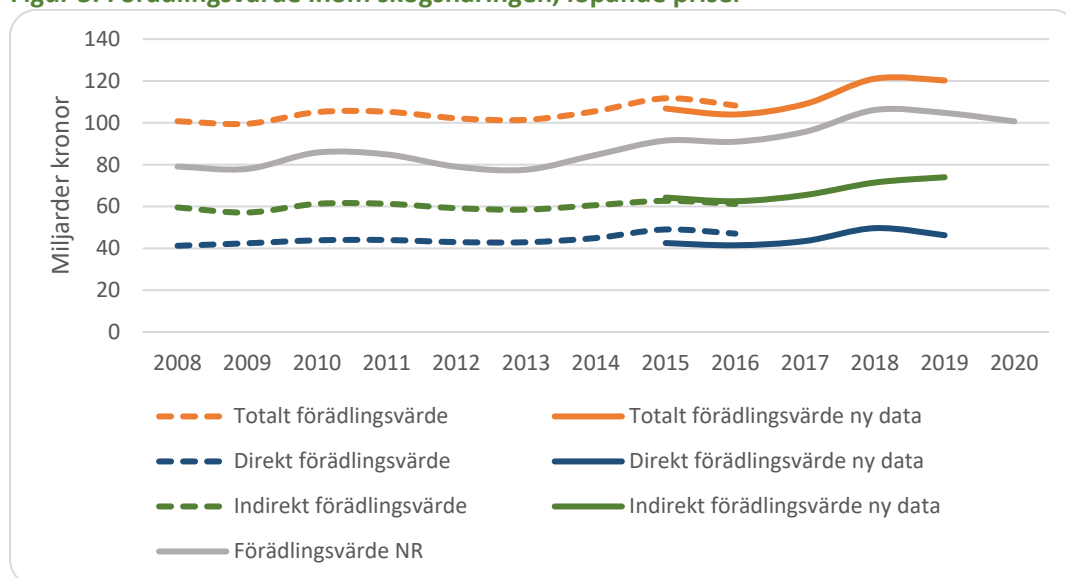
Störst förädlingsvärde skapas i massa och pappersindustrin, både mätt enligt NR och I/O (se Tabell 5). Totalt uppgick förädlingsvärdet till närmare 80 miljarder inom massa- och pappersindustrin år 2019, vilket är en ökning med cirka två procent per år sedan 2008 (se

Figur 5). Under samma period ökade skogsbrukets förädlingsvärde med en halv procent per år. Motsvarande siffra för sågverksindustrin är cirka en procent. Ingen del av näringen har alltså utvecklats i samma takt som resten av ekonomin.

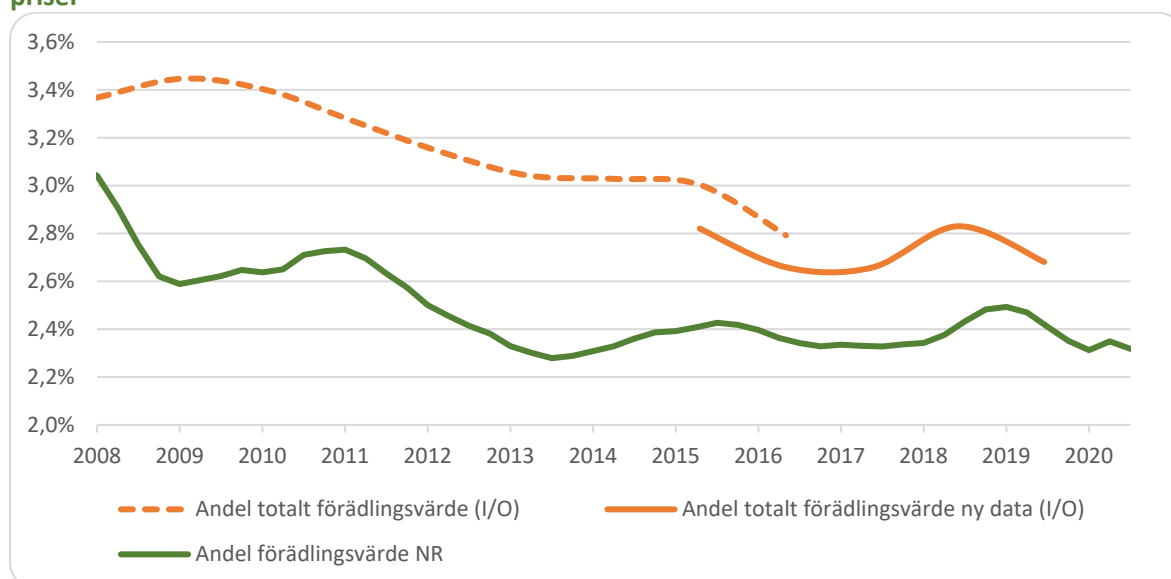
Det direkta och indirekta förädlingsvärdet i skogsnäringen utgjorde sammantaget ungefär 2,7 procent av totalt svenskt förädlingsvärde under 2019 (se Figur 4). Beräknat enligt NR var skogsnäringens andel av ekonomins totala förädlingsvärde drygt 2,5 procent samma år och drygt 2,3 procent 2020. Jämfört med 2008 har andelen minskat, vilket följer av den relativt svagare utvecklingen i skogsnäringen jämfört med utvecklingen i ekonomin och näringslivet som helhet.

Under finanskrisen 2008–2009 sjönk produktionen av papper och massa, sannolikt mest av konjunkturella skäl. En stor nedgången i produktionen av papper skedde sedan under 2012–2014. Då stängdes pappersmaskiner ned som producerade tidningspapper och grafiskt papper. Det försvann drygt 25 procent av grafiskt papper, det vill säga 1,2 miljoner ton i produktionskapacitet, vilket påverkade utvecklingen av produktion och leveranser. Det skedde också omvandling från grafiskt papper till förpackningsmaterial. Utvecklingen av e-handeln är sannolikt den främsta förklaringen till den ökande efterfrågan på förpackningsmaterial. Figur 5 visar också tydligt att förädlingsvärdet har stigit. Det är framförallt prisutvecklingen snarare än volymerna som förklarar ökningen. Massa- och pappersindustrin har också en hög multiplikator, så ökad efterfrågan på företagets produkter skapar mervärde i resten av ekonomin.

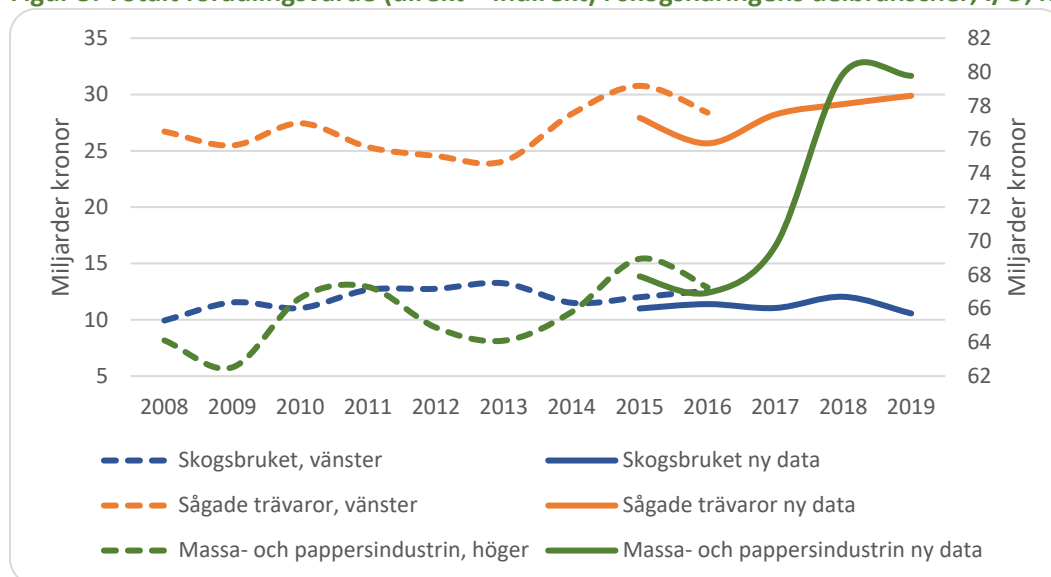
Figur 3. Förädlingsvärde inom skogsnäringen, löpande priser



Figur 4. Andel förädlingsvärde inom skogsnäringen av hela näringslivet enligt I/O och NR, löpande priser



Figur 5. Totalt förädlingsvärde (direkt + indirekt) i skogsnäringens delbranscher, I/O, löpande priser

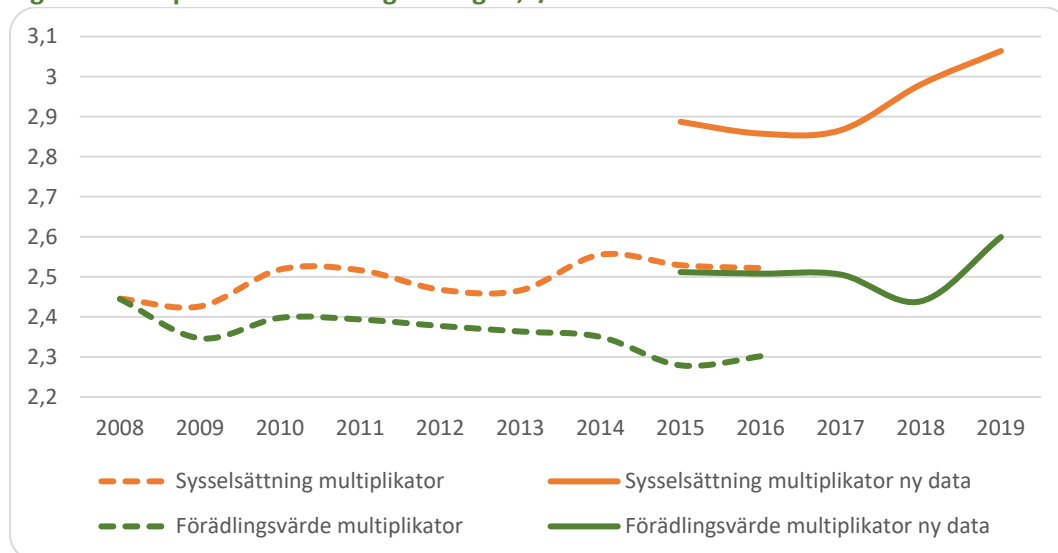


Multiplikatorerna uppreviderade

Att titta på utvecklingen över tid försvåras liksom tidigare av att SCB:s reviderat data endast tillbaka till 2015. För skogsnäringen har direkt sysselsatta justerats ner något och indirekt sysselsatta justerats upp. Det har medfört att multiplikatorn är högre än i SCB:s tidigare I/O beräkningar (se Figur 6). Multiplikatorn för sysselsättning har vid 2016 reviderats upp med 0,3 procentenheter, från 2,5 till drygt 2,8.

Även multiplikatorn för förädlingsvärdet har reviderats upp. Tidigare var multiplikatorn 2,3 vid 2016, motsvarande värde i de nya beräkningarna är 2,5. Multiplikatorn är alltså uppreviderad med drygt 0,2 procentenheter.

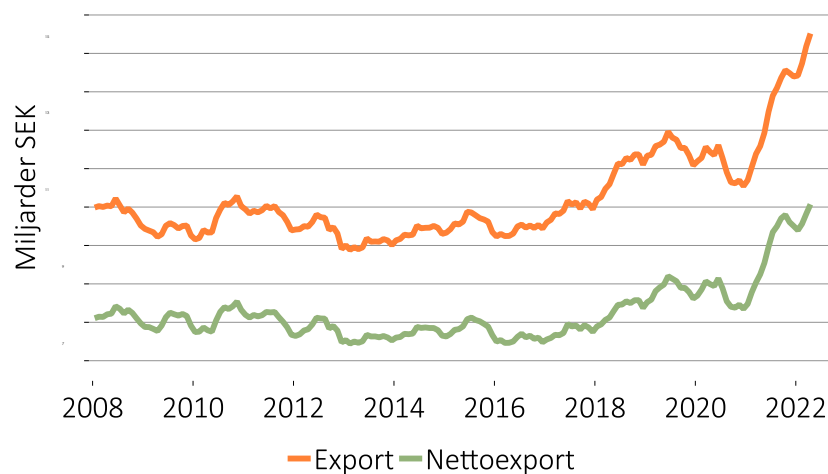
Figur 6. Multiplikatorer för skogsnäringen, I/O



Skogsnäringens export är stor

Skogsnäringen, och speciellt skogsindustrin, är en mycket exportberoende bransch. Cirka 85 procent av allt som produceras går på export. Under 2021 exporterade skogsnäringen varor till ett värde av drygt 161 miljarder kronor, motsvarande tio procent av total svensk varuexport samma år. Nettoexporten, där alla importerade varor dras av från exporten, var under samma period 118,5 miljarder kronor. Att vi har ett sådant stort överskott är sannolikt ett resultat av att Sverige under lång tid har haft en god tillgång till träråvara vilken framgångsrikt har förädlats i skogsindustrin. Skogsnäringens nettoexport är stark även i relation till resten av tillverkningsindustrin. 2019 visade tillverkningsindustrins samlade nettoexport ett överskott på 29 miljarder kronor, alltså knappt en tredjedel av skogsnäringens nettoexport. Skogsnäringens starka nettoexport skapar ett inflöde av pengar till företagen som kan användas till återinvestering i verksamheten, andra delar av samhället eller utdelningar till aktieägare med mera.

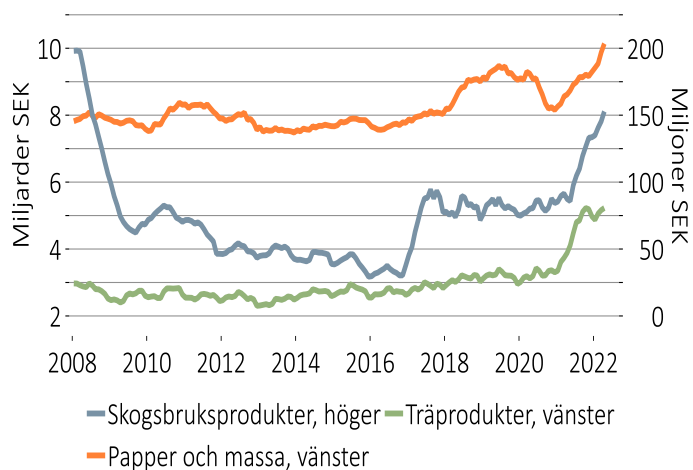
Figur 7. Skogsnäringens export och nettoexport av varor, månad



Källa: Skogsindustrierna/Industriarbetsgivarna, Macrobond

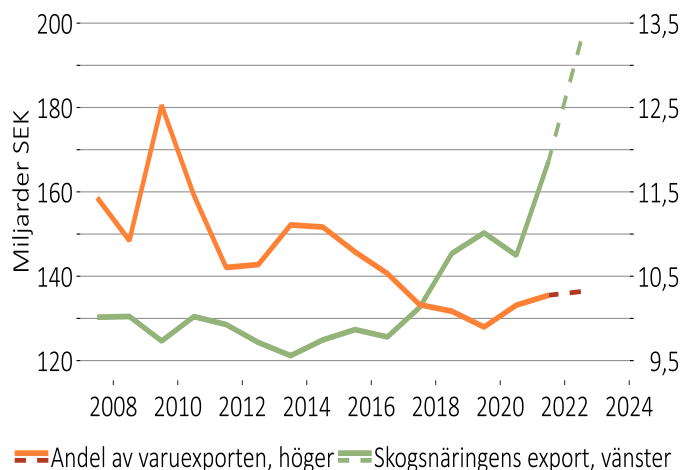
Exporten har under de senaste åren ökat inom samtliga delar av skogsnäringen. Skogsbruket har efter ett initialt fall i samband med finanskrisen haft den enskilt största ökningen, även om värdet fortfarande ligger långt under trävaruindustrins och massa- och pappersindustrins exportvärde (se Figur 8). Exporten av skogsbruksprodukter består nästan uteslutande av obearbetat virke (cirka 95 procent). Inom massa- och pappersindustrin ökade exporten från knappt 8 till drygt 9 miljarder kronor mellan 2008 och 2021, mätt i löpande priser. Även mätt i ton pappersmassa har utvecklingen varit positiv (se Figur 14). Under 2020 skedde sedan en viss tillbakagång kopplad bland annat till coronapandemin. Delvis har det skett en återhämtning under 2021. Inom trävaruindustrin ökade exportvärdet mellan 2008 och 2020, från tre till nästan 3,5 miljarder kronor. Från inledningen av 2020 till slutet av 2021 har exportvärdet stigit ytterligare och uppmätte i början av 2022 knappt fem miljarder, i årstakt.

Figur 8. Export från skogsnäringen, månad



Källa: Skogsindustrierna/Industriarbetsgivarna, Macrobond

Figur 9. Skogsnäringens export och andel av varuexport, år

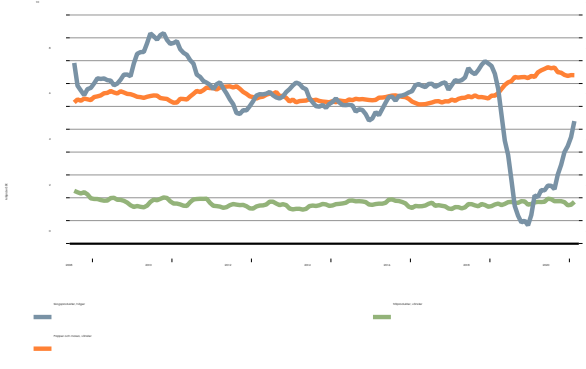


Källa: Skogsindustrierna/Industriarbetsgivarna, Macrobond

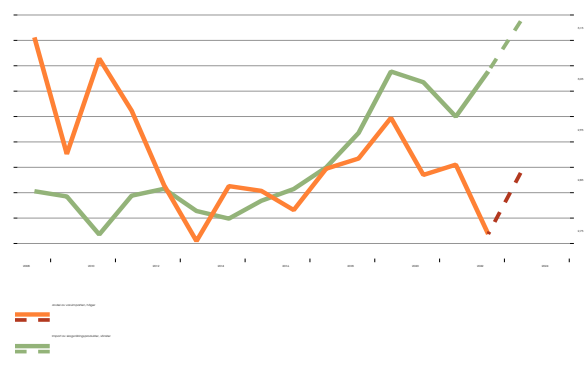
Importen av trä samt massa- och pappersprodukter har ökat något under perioden (se Figur 10). Importen av skogsbruksprodukter, vilket rör sig om små volymer av obearbetat virke, har däremot minskat med ett kraftigt fall under 2018 och har ännu inte återhämtat sig trots positiv utveckling sedan fallet.

Den totala importen av skogsnäringens produkter har ökat från år 2008 till 2021. Dock har skogsnäringens andel av total varuimport minskat, vilket betyder att importen av andra varor har ökat mer än importen av skogsnäringens varor.

Figur 10. Import av skogsnäringens produkter, månad



Figur 11. Skogsnäringens import och andel av varuimport



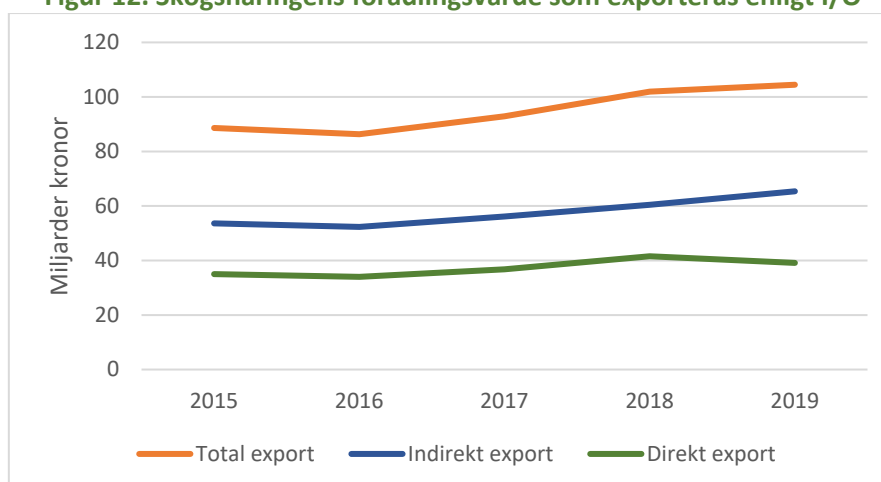
Även när det gäller exporten går det att titta på I/O-statistik. Exporten i I/O tabellerna skiljer sig från den vanliga exportstatistiken hos SCB genom att den visar hur mycket av förädlingsvärdet som exporteras, istället för det totala bruttovärdet av exporten.⁶ Dessutom anges det direkta och indirekta värdet precis som för förädlingsvärdet och sysselsättningen, alltså det värde som skapas i skogsföretaget i sig och det värde som skapas indirekt i andra skogsföretag och andra branscher då de levererar till ett skogsföretag.

Enligt I/O-statistiken uppgick under 2019 den direkta exporten av skogsnäringens förädlingsvärde till 40 miljarder kronor. Det vill säga exporten av varor från slutproduktionen inom skogsnäringen. Den indirekta exporten var 2019 värd drygt 65 miljarder kronor. Indirekt export är kopplad till den indirekta produktionen och hur mycket andra varor och tjänster som efterfrågas för att producera skogsnäringens produkter som säljs till kunder på

⁶ Förädlingsvärdet räknas fram genom att räkna bort värdet av insatsvaror och insatstjänster från bruttovärdet.

exportmarknaden. Totalt exporterades varor till ett förädlingsvärde på knappt 105 miljarder kronor under 2019.⁷

Figur 12. Skogsnäringens förädlingsvärde som exporteras enligt I/O



Tabell 4. Skogsnäringens export, miljarder (andel av total export inom parentes) [andel av total varuexport]

	2017	2018	2019
I/O totalt förädlingsvärde	93 (8,1)	102(8,5)	104,5(8,7)
I/O direkt förädlingsvärde	37	41,5	39
I/O indirekt förädlingsvärde	56	60,5	65,5
SCB exportdata, bruttovärde	132 (9,7) [10,2]	145 (9,7) [10,1]	150 (9,5) [9,9]
SCB exportdata, nettoexport	94	101	107

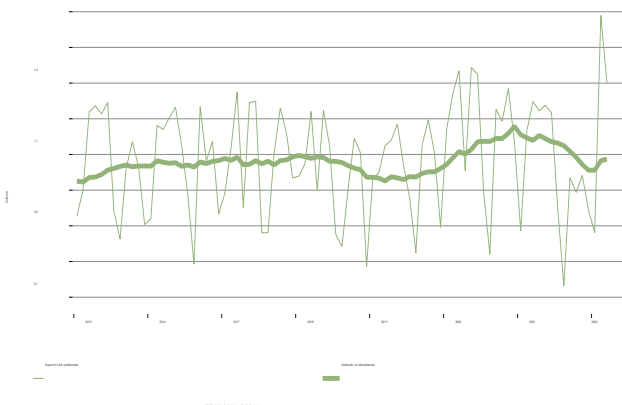
Anm; I I/O-statistiken används förädlingsvärdet vilket betyder att insatsvarorna räknas bort. Bruttovärdet utgår istället från produktionsvärdet – alltså är värdet på slutprodukten, utan att räkna bort värdet från insatsvarorna. Nettoexporten är definierad som export minus import.

Skogsindustriernas egen statistik

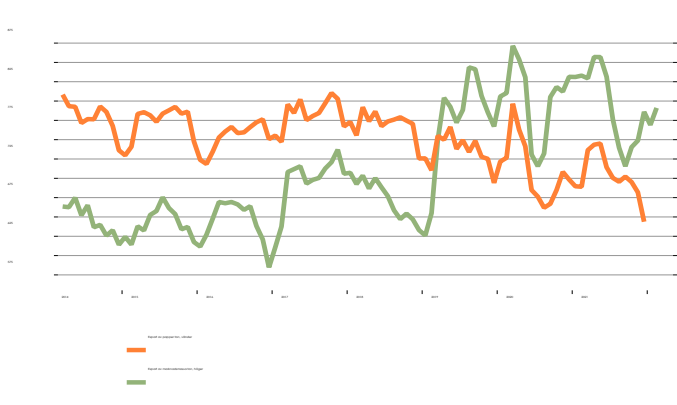
Skogsindustrierna samlar även in egen statistik över exporten från medlemsföretagen och då i form av volymer. Från denna statistik framgår det att exporten i termer av kubikmeter trä har ökat mellan 2015 och 2021, om än knappt (se Figur 13). Exportvärdet har alltså inte enbart ökat på grund av att priserna på trävaror har ökat utan även för att mängden trä som exporteras har ökat. Även exporten av massa mätt i ton har under perioden ökat. Däremot har exporten av papper minskat på grund av minskad efterfrågan på tryckpapper.

⁷ Här kan det vara export av slutprodukt, exempelvis trävaror till byggvaruhus. Och även export av insatsvaror till byggindustrin i andra länder. Förädlingsvärde (FV) av insatsvaror från skogsnäringen till svensk byggindustrin ingår däremot inte i skogsindustrins FV för slutlig användning. Värdet på insatsvaror från skogsnäringen (exempelvis byggindustrin) ingår istället i byggindustrins indirekta FV. Ju tidigare man är i värdekedjan – ju mindre blir en branschs egna FV för slutlig användning, enligt I/O.

Figur 13. Export av trä, egen statistik månad



Figur 14. Export av massa och papper, egen statistik månad



Skogsnäringen viktig ur ett regionalt perspektiv

Det är även av vikt att analysera en branschs regionala betydelse. Intressant är att titta på hur stor del en branschs förädlingsvärde är av en regions totala förädlingsvärde. Detsamma gäller sysselsättningen. Man kan vidare analysera hur mycket skatteintäkter som anställda inom branschen bidrar med. Dessa intäkter kan sedan väntas bidra till att finansiera offentliga tjänster inom kommunen och regionen. Nedan följer en analys på regional nivå för att visa skogsnäringens bidrag till välfärden runtom i landet.⁸

På regionnivå jämförs skatteintäkter, sysselsättning och bruttoregionprodukten från skogsnäringen med respektive statistik från resten av näringslivet (se Appendix för vilken statistik som används). Skatteintäkterna från sysselsatta inom skogsnäringen jämförs med regionens kostnader, inklusive skatter och sociala avgifter, för offentliganställda. För att få en bättre bild av skogsnäringens betydelse regionalt analyseras även hur stor del av regionens totala förädlingsvärde som produceras inom skogsnäringen.

Från kartorna nedan är det tydligt att skogsnäringens betydelse varierar mellan olika regioner. Resultaten visar att de fyra regionerna Västernorrland, Gävleborg, Värmland och Kalmar är mest beroende av skogsnäringen för finansiering av sin välfärd. De sysselsatta inom skogsnäringen står i dessa regioner för omkring sex procent av regionernas totala skatteintäkter varje år.

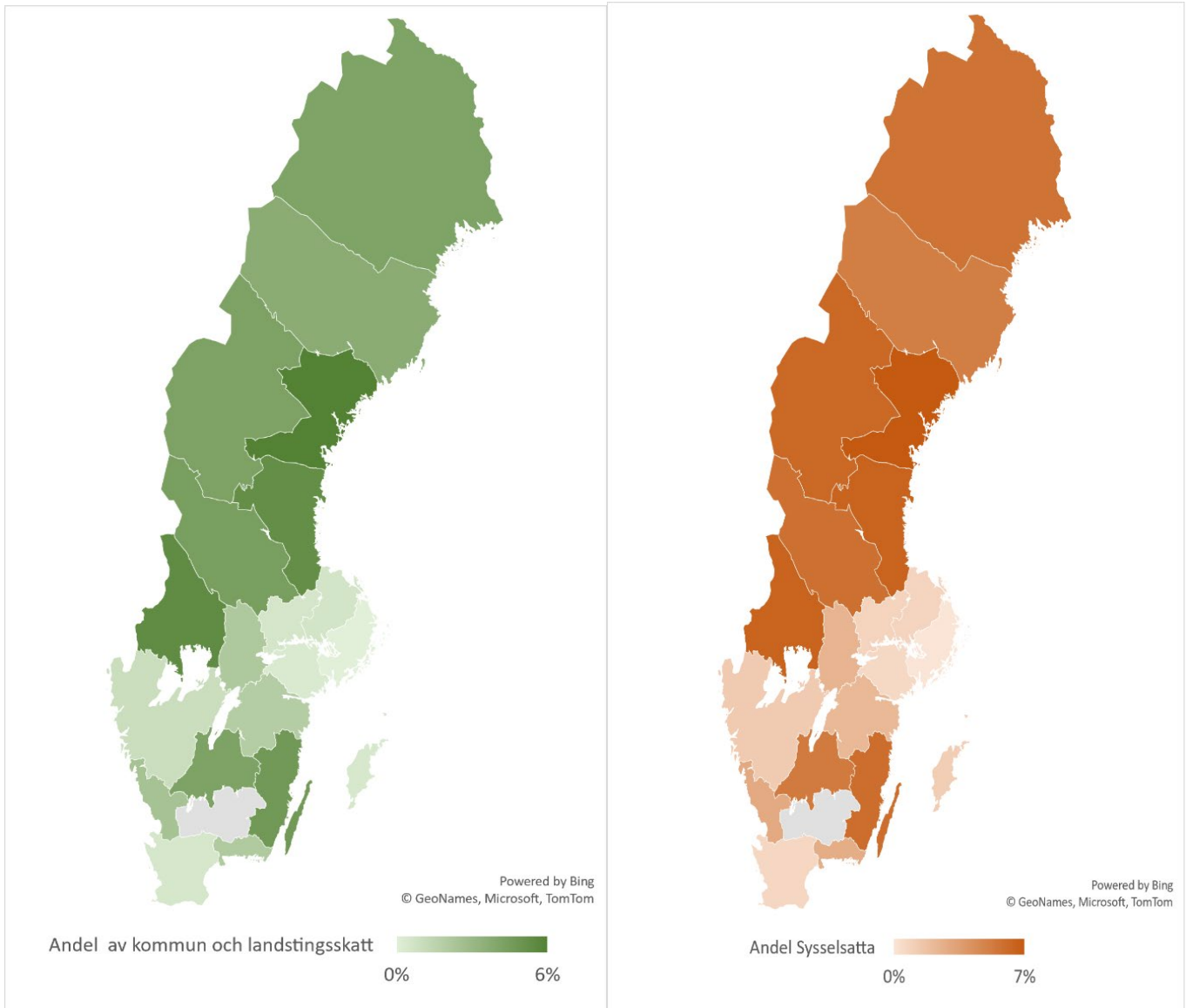
Västernorrland är regionen där störst andel av den offentliga verksamheten finansieras av skogsnäringen. Skatteintäkterna från skogsnäringen motsvarar 2 579 jobb för offentliganställda i region Västernorrland. Utöver de jobb som skogsnäringen direkt och indirekt skapar bidrar skatteintäkterna alltså till mer än ytterligare 2 500 arbetstillfällen inom offentlig sektor. I region Västernorrland står skogsnäringens direkt och indirekt anställda för sju procent av regionens totala sysselsättning. Om alla skatteintäkter skulle användas till att finansiera offentliganställda skulle skogsnäringen bidra till drygt nio procent av Västernorrlands alla sysselsatta. Notera dock att skatteintäkter inte bara används till att anställa personal, så den riktiga siffran bör ligga någonstans mellan sju och nio procent. Regionen med störst andel förädlingsvärde härrörande från skogsindustrin är Västernorrland där 12 procent av regionens totala förädlingsvärde tillskrivs skogsindustrin.

⁸ Multiplikatorerna som används i beräkningarna är på riksnivå eftersom I/O-statistiken inte finns indelad regionalt. Vi har därför utgått från antagandet att multiplikatorerna på regional nivå är samma som på nationell nivå.

För riket som helhet står skogsnäringen för drygt två procent av alla skatteintäkter från inkomst. Skatteintäkterna motsvarar 32 299 tjänster inom offentlig sektor. Utöver de 114 000 direkt och indirekt sysselsatta inom skogsnäringen finansieras alltså 32 299 ytterligare tjänster av skogsnäringen.

Figur 15. Skogsnäringens andel av regionens skatteintäkter

Figur 16. Antal direkt + indirekt sysselsatta



Tabell 5. Skogsnäringens direkt och indirekta sysselsatta bidrog 2019 till:

Region	Andel av total kommunal- och landstingskatt	Motsvarande antal offentligt sysselsatta	Andel av alla sysselsatta	Andel av regionens totala förädlingsvärde
Västernorrland	6%	2579	7%	12%
Värmland	6%	2556	7%	10%
Gävleborg	6%	2540	7%	9%
Kalmar	5%	1911	6%	8%
Jönköping	5%	2695	6%	7%
Dalarna	5%	2038	6%	6%
Norrbottn	4%	1833	5%	7%
Västerbotten	4%	1616	5%	4%
Jämtland	4%	714	5%	5%
Kronoberg	4%	1051	5%	4%
Halland	3%	1583	3%	5%
Blekinge	3%	625	3%	4%
Örebro	2%	1147	3%	4%
Östergötland	2%	1600	3%	3%
Västra Götaland	1%	3766	2%	2%
Skåne	1%	1706	1%	2%
Uppsala	1%	486	1%	1%
Västmanland	1%	330	1%	1%
Gotland	1%	61	1%	1%
Södermanland	1%	238	1%	1%
Stockholm	0%	1285	0%	0%
Riket	2%	32 299	2%	3%

Appendix

Statistikkällor

Beräkningar är gjorda med statistik från SCB, Sveriges kommuner och regioner (SKR) samt industriarbetsgivarnas interna lönestatistik.

Datakällor:

- Statistik från SCB: Input-Output-data, anställda (FEK), sysselsatta (NR), förvärvsarbetare (RAMS), skattesatser, medellön kommuner och regioner, skatteintäkter kommuner och regioner, bruttoregionprodukt (NR), samt export- och importdata.
- SKR: anställda i kommuner och regioner.
- Inkomst- och taxeringsregistret (IoT): samlad löneinkomst från alla löntagare som var anställda inom SNI A02, C16 eller C17 i november 2019.

Eftersom NR-statistiken inte finns uppdelad regionalt används istället sysselsättningsstatistik från RAMS och FEK samt förädlingsvärde från NR som genomgått mindre justeringar (SCB uppdaterar NR-statistiken kontinuerligt och retroaktivt). Detta medför att siffrorna för riket i Tabell 5 skiljer sig något från de i Figur 2 och Figur 4.

Skogsnäringen

Skogsnäringen är definierad som företag i huvudgrupperna A02, C16 och C17 enligt svensk näringsgrensindelning (SNI) 2007.

SNI A02 **Skogsbruk**, det vill säga "Skogsförvaltning och skogsskötsel", "Drivning", "Insamling av annat växande skogsmaterial än trä" samt "Service till skogsbruk"

SNI C16 **Tillverkning av trä och varor av trä**, kork, halm, rotting och dylikt, inklusive "Sågning och hyvling av trä", "Tillverkning av varor av trä", "Tillverkning av sammansatta parkettgolv", "Tillverkning av andra byggnads- och inredningsnickerier", "Monteringsfärdiga trähus", "Träförpackningstillverkning"

SNI C17 **Pappers och pappersvarutillverkning**, det vill säga "Massa-, pappers- och papptillverkning", "Tillverkning av pappers- och pappvaror"

Sysselsatta, I/O och multiplikatorer

Begreppet skiljer sig från anställda. I analysen har antalet sysselsatta tagits fram med hjälp av SCB:s så kallade Input/Outputanalys (I/O), vilken baseras på SCB:s årliga enkät till företagen; Företagens ekonomi samt Arbetskraftsundersökningen (AKU). Enkätsvaren möjliggör en mer utförlig beskrivning av företagets ekonomi och den sysselsättning de skapar än övrig offentlig ekonomisk statistik. Begreppet anställning blir allt mindre relevant i takt med att allt fler av de sysselsatta inom industrin inte är anställda av det producerande industriföretaget, utan är underleverantörer, anställda inom bemanningsföretag eller konsulter etc.

För att skilja på sysselsatta enligt I/O och "vanligt" sysselsatta enligt NR används i rapporten begreppet totalt sysselsatta för att beskriva direkt + indirekt sysselsatta enligt I/O.

Sysselsatta används för att beskriva sysselsatta enligt definitionen i NR.

Begreppet totalt sysselsatta (I/O) delas upp i direkt sysselsatta och indirekt sysselsatta. De direkt sysselsatta är de som arbetar längst ut i produktionen av produkter som massa,

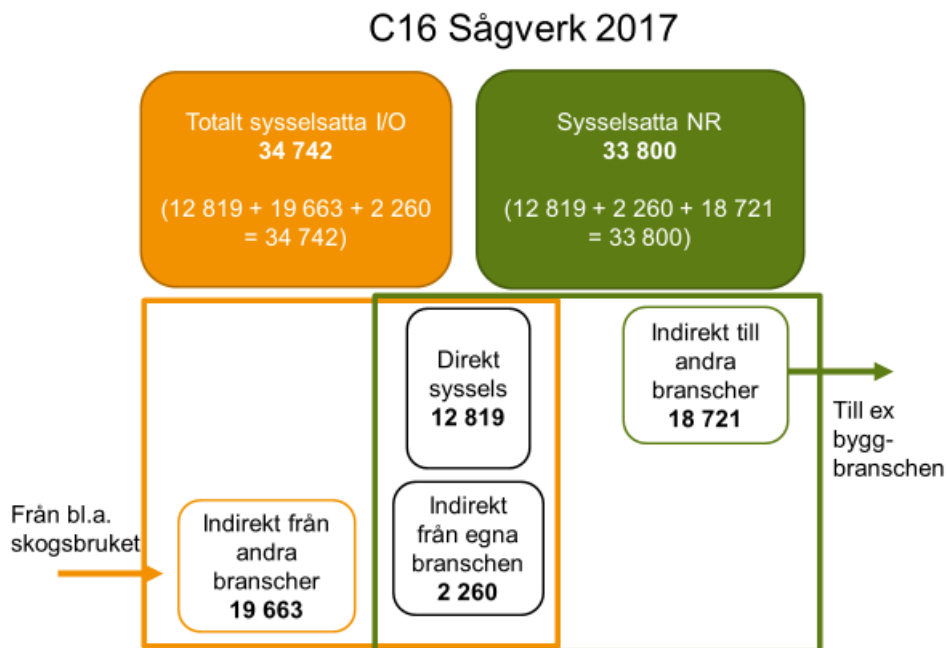
papper, trävaror, snickerier, trähus eller delar till trähus. En vanlig yrkeskategori är maskinoperatörer.

De indirekt sysselsatta är alla andra som arbetar längs produktens värdekedja och vars insatser är nödvändiga för produktionen. Dessa personer arbetar ”uppströms”, till exempel som leverantörer av skogsråvara, utrustning till bruk och sågverk, transportörer, städtjänster, underhållstjänster och så vidare. Här ingår också de flesta tjänstemän på företagen, såsom ekonomer, säljare och ledning. De indirekt sysselsatta är ofta, men inte alltid, anställda i andra branscher (andra SNI).

Personer som är sysselsatta ”nedströms” i värdekedjan ingår dock inte i beräkningarna. Hit hör personer i tjänsteföretag såsom ortens pizzeria, dagligvaruaffär med mera. Dessa arbetstillfällen är dock i praktiken – särskilt på orter med en stor andel sysselsatta i skogsnäringen – i stor utsträckning beroende av näringslivet på orten.

I/O-beräkningarna görs endast på nationell nivå varför en omräkning till regional och lokal nivå har gjorts med antagandet att förhållandet mellan anställda i skogsnäringen och sysselsatta är samma på regional och kommunal nivå som på nationell nivå. Den multiplikator som använts för omräkning från anställda till sysselsatta är därför 1,52, vilket är samma som på nationell nivå.

Figur 17. Illustration av sambandet mellan sysselsatta enligt I/O och NR9



Andel av total kommunal- och landstingskatt

För att beräkna skogsnäringens skattebidrag har individuell lönestatistik från inkomst- och taxeringsregistret multiplicerats med den genomsnittliga kommunalskatten i respektive region. Regionens totala skatteintäkter är hämtade från SCB. För att översätta skatteintäkterna till antalet offentligt finansierade tjänster, har genomsnittlig lönekostnad för en regionsanställd använts.

⁹ Se [rapport](#) från 2021 för utförligare beskrivning av siffrorna.

Andel av regionens totala förädlingsvärde

Skogsnäringens bidrag till BRP är också framräknat med hjälp av I/O enligt samma princip som sysselsättning. BRP motsvarar värdet av produktionen minus värdet av insatsvarorna.

Övriga antaganden

Alla direkt och indirekt sysselsatta behöver inte nödvändigtvis vara boende i den aktuella regionen och betalar därmed inte skatt där. Överlag kan det dock antas att denna effekt jämnar ut sig mellan regioner. En del pendlar ut medan andra pendlar in.